

**MIEJSKI PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ, ZAWODOWEJ
ORAZ PRZESTRZEGANIA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W GMINIE MIEJSKIEJ PRZEMYSŁ NA LATA 2009 – 2015**

<i>Lp</i>	<i>Spis treści</i>	<i>Str.</i>
1.	Wstęp	2
2.	Niepełnosprawność	2
2.1	Unia Europejska a niepełnosprawność	3
2.2	Niepełnosprawność w Polsce	4
2.3	Niepełnosprawność na Podkarpaciu i Gminie Miejskiej Przemyśl	5
3	Podstawa „Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Gminie Miejskiej Przemyśl w latach 2009 – 2015	7
4	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych w Gminie Miejskiej Przemyśl w latach 2009 – 2015	9
4.1	Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.....	9
4.2	Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych	14
4.3	Działania pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych	15
4.4	Projekt Operacyjny Kapitał Ludzki – „Czas na aktywność w Mieście Przemyślu”	20
4.5	Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych oraz przestrzegania praw im przysługujących	21
4.6	Źródła finansowania programu	23
5	Cel strategiczny: Tworzenie warunków do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym i zawodowym	25
5.1	Priorytet 1: Prawa osób niepełnosprawnych, kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.....	25
5.2	Priorytet 2: Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do dóbr i usług umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	26
5.3	Priorytet 3: Zwiększenie szans osobom niepełnosprawnym na zatrudnienie na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami lub umożliwienie im ze względu na stopień niepełnosprawności pracy, w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb	27
5.4	Priorytet 4: Likwidacja barier architektonicznych, transportowych utrudniających dostęp do urzędów, obiektów użyteczności publicznej, swobodne przemieszczanie się, dostęp do informacji i możliwości komunikacji międzyludzkiej	29
5.5	Priorytet 5: Zapewnienie równych szans osobom niepełnosprawnym w dostępie do kultury, sportu, rekreacji i turystyki	30
6.	Analiza SWOT problematyki niepełnosprawności w Gminie Miejskiej Przemyśl	31
7.	Monitorowanie Programu	32
8.	Podstawowe dane o niepełnosprawności.	33
9.	Realizacja Miejskiego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w latach 2003 – 2008.....	36

1. Wstęp

Zgodnie z treścią art. 35 a ust. 1 pkt.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. z 2008r. Nr 14, poz.92 z późn.zm.) samorządy powiatowe opracowują programy działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2003r. Rada Miejska w Przemyślu przyjęła do realizacji Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003-2008. Niniejszy Program stanowi kontynuację działań realizowanych na terenie Gminy Przemyśl na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.

Program określa zadania, jakie Gmina Miejska Przemyśl zamierza realizować na rzecz osób niepełnosprawnych zmierzających do ich pełnego indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb tych osób we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Celem Programu jest przeciwdziałanie marginalizacji oraz dążenie do wyrównywania szans osób niepełnosprawnych mieszkających na terenie miasta Przemyśla poprzez pełne uczestniczenie w życiu społecznym dzięki stworzonym możliwościom zatrudniania osób niepełnosprawnych, tworzenie systemu pomocy rodzinom osób niepełnosprawnych, zagwarantowanie równych szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, zapewnianie właściwej pomocy medycznej osobom niepełnosprawnym, zapewnienie kontroli przestrzegania prawa wobec osób niepełnosprawnych, stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do udziału w różnych formach życia społecznego.

2. Niepełnosprawność.

Niepełnosprawność - oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawną - jest osoba, której stan fizyczny lub psychiczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

Osoba niepełnosprawna - to osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenie nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa). Z uwagi na ww. kryteria zbiorowość osób niepełnosprawnych podzielono na 2 grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają /odczuwają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

2.1 Unia Europejska a niepełnosprawność.

Ponad 45 milionów mieszkańców Unii Europejskiej to osoby niepełnosprawne. Jest to więcej niż ludność Szwecji, Finlandii, Portugalii, Belgii i Austrii łącznie. To wielka i bardzo zróżnicowana populacja.

Elementem jednoczącym tę grupę jest ryzyko narażenia na społeczne wykluczenie i walka o równe szanse. Szacuje się, że 45 – 65 procent osób niepełnosprawnych stanowią ludzie w wieku produkcyjnym (15 – 65 lat). Ponad połowa z nich nie jest zaangażowana w jakąkolwiek działalność ekonomiczną.

Głównym celem strategii Unii Europejskiej wobec niepełnosprawności jest tworzenie społeczeństwa otwartego, dostępnego dla wszystkich i opiera się ona na pojęciu prawa i poszanowaniu indywidualnych różnic. Do kluczowych jej zadań należy walka z dyskryminacją, budowanie otwartego społeczeństwa i poprawa dostępu do szeroko rozumianego otoczenia, a także przeciwdziałanie społecznej marginalizacji.

Strategia podkreśla potrzebę nowego podejścia do kwestii niepełnosprawności koncentrującego się na rozpoznaniu i usunięciu różnego rodzaju barier, które utrudniają lub wręcz uniemożliwiają osobom z niepełnosprawnością osiągnięcie równych szans i uczestniczenie we wszystkich dziedzinach życia.

Główna odpowiedzialność za prowadzenie działań na rzecz osób z niepełnosprawnością spoczywa na państwach członkowskich. Ponieważ Polska jest członkiem Unii Europejskiej, koniecznością stało się dostosowanie polskich norm prawnych w zakresie standardów świadczeń i usług na rzecz osób niepełnosprawnych do obowiązujących w Unii. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej powoduje, że osoby niepełnosprawne mogą oczekiwać korzystnych zmian w zakresie rehabilitacji.

2.2 Niepełnosprawność w Polsce.

W Polsce aktywność zawodowa osób niepełnosprawnych wynosi 17,3 %, w krajach Unii Europejskiej ok. 40-50 %. W rozwiniętych gospodarczo krajach Unii Europejskiej około 15 % populacji to osoby niepełnosprawne.

Według Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku, liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 5.456,7 tys., co stanowi 14,35 % ogółu ludności kraju. Oznacza to, że co siódmy mieszkaniec naszego kraju jest osobą niepełnosprawną lub za taką się uważa.

W gospodarstwach domowych mieszkało 5.348,2 tys. osób niepełnosprawnych tj. 98% populacji osób niepełnosprawnych (w 1988r. 97,5 %).

Liczba osób niepełnosprawnych w 2002 r. wzrosła w stosunku do 1988 r. o 1191,7 tys. (tj. o 36,6 %). Natomiast zbiorowość osób niepełnosprawnych tylko biologicznie zwiększyła się w porównaniu do 1988 r. ponad dwukrotnie (wzrost o 529,5 tys. tj. o 111,0 %).

Wśród osób niepełnosprawnych w 2002 r. najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności (28,8 % zbiorowości) oraz osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (26,1 %), natomiast w spisie w 1988 r. przeważały osoby o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Należy zauważyć, że z całej zbiorowości osób niepełnosprawnych najwyższą dynamiką wzrostu w rozważanym okresie charakteryzowała się grupa wiekowa dzieci w wieku 0 – 15 lat.

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych tj. 84% utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków. Jedynie dla 8% tej populacji główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie.

Prawie połowa osób niepełnosprawnych legitymuje się co najwyżej wykształceniem podstawowym, a to dodatkowo powoduje trudności z wejściem na rynek pracy i utrzymaniem zatrudnienia. Ale istnieje wysoka dynamika poprawy wykształcenia osób niepełnosprawnych, nie ustępująca pod tym względem grupie osób sprawnych.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Po stronie podażowej, są to - poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych - słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno – infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę, niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

2.3 Niepełnosprawność na Podkarpaciu i Gminie Miejskiej Przemyśl.

Narodowy Spis Powszechny z 2002r. wykazał, że liczba osób niepełnosprawnych prawnie i biologicznie w województwie podkarpackim wyniosła 316.146 osób, co stanowiło 15% ludności województwa oraz 5,8% ogółu niepełnosprawnych w kraju.

Oznacza to, że co siódmy mieszkaniec województwa podkarpackiego był osobą niepełnosprawną. W pełnej zbiorowości osób niepełnosprawnych przeważały kobiety 51,9% oraz mieszkający na wsi 63%.

Osób niepełnosprawnych prawnie, tzn. posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, było w 2002r. 248.221 (11,8 % mieszkańców województwa). Wśród osób niepełnosprawnych z terenu województwa, najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności 30,9 %).

Według informacji przekazanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który oszacował liczbę osób niepełnosprawnych w roku 2007 w Polsce i poszczególnych województwach, na Podkarpaciu liczba tych osób wynosi 253.504. W liczbie tej 246.881 osób to osoby w wieku 15 lat i więcej, zaś 6.623 to dzieci i młodzież w wieku 0-14 lat.

Województwo podkarpackie jest na dziesiątym miejscu w skali województw Polski pod względem liczby osób niepełnosprawnych. Procentowy udział liczby osób niepełnosprawnych w skali kraju to 5,57 %.

Według powyższych informacji w Gminie Miejskiej Przemyśl mieszka 9.895 osób niepełnosprawnych, co stanowi 3,94% udziału osób niepełnosprawnych w skali województwa i znajduje się na 15 miejscu na 25 powiatów województwa podkarpackiego pod względem liczby osób niepełnosprawnych. Osób niepełnosprawnych w wieku 0-14 jest 180, natomiast w wieku 15 lat i więcej 9.715 osób.

Na podstawie przedstawionych informacji przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Przemyślu wynika, że w 2008 roku 1654 mieszkańców Przemyśla otrzymało orzeczenie o niepełnosprawności.

Najwięcej osób otrzymało orzeczenie z przyczyny upośledzenia narządów ruchu - 429, 384 z powodu choroby układu oddechowego i krążenia, najmniej 29 z powodu upośledzenia umysłowego. Należy zauważyć, że tylko 292 osoby niepełnosprawne na 1654 wydanych orzeczeń są zatrudnione, tj. 17,7%.

W 2008 r. w przedziale wiekowym 0 - 16 otrzymało orzeczenie o niepełnosprawności 301 dzieci. Główną przyczyną niepełnosprawności były:

- choroby układu oddechowego i krążenia – 96,

- choroby narządu ruchu – 46,
- choroby neurologiczne - 35.

Najmniejszą przyczyną były choroby układu pokarmowego - 2. Najwięcej orzeczeń wydano dzieciom w wieku 8-16 lat – 191, od 4 do 7 lat – 61 i 0 – 3 lat – 49 orzeczeń. Na ogólną liczbę 301 wydanych orzeczeń 164 to chłopcy.

Z powyższych informacji nie należy wysuwać wniosku, że liczba osób niepełnosprawnych w Gminie Miejskiej Przemyśl w roku 2008 wzrosła o 1955 osób, w tym 301 dzieci, ponieważ są to przede wszystkim uaktualnienia wydanych wcześniej orzeczeń.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych orzeczeń osób powyżej 16 roku życia w 2008r przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzeczenia o Niepełnosprawności w Przemyśle wg przyczyn niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia.

lp	niepełnosprawności przyczyny	stopnie niepełnosprawności			razem	wiek				płeć		wykształcenie				zatrudnienie		
		Znaczný	umiarkowany	lekki		16 – 25	26 - 40	41 - 60	61 i więcej	K	M	podstawowemniej niż	podstawowe	zasadnicze	średnie	wyższe	Tak	nie
1	01-U	3	25	1	29	21	8	0	0	16	13	0	19	10	0	0	0	29
2	02-P	42	86	19	147	15	32	82	18	62	85	2	39	36	60	10	11	136
3	03-L	13	26	6	101	5	2	23	71	39	62	0	31	23	40	7	9	92
4	04-O	22	4	12	38	4	6	10	18	18	20	0	10	10	15	3	10	28
5	05-R	78	158	193	429	45	29	248	107	235	194	1	74	116	185	53	120	309
6	06-E	2	32	5	39	16	13	8	2	17	22	1	15	13	9	1	8	31
7	07-S	123	182	79	384	52	14	165	153	176	208	0	105	92	156	31	52	332
8	08-T	33	23	2	58	4	8	23	23	23	35	0	10	16	25	7	10	48
9	09-M	36	11	5	52	13	3	16	20	36	16	0	24	7	19	2	4	48
10	10-N	94	85	31	210	27	21	90	72	104	106	2	63	53	68	24	35	175
11	11-I	77	64	26	167	22	9	80	56	116	51	1	36	36	77	17	33	134
Razem		523	696	435	1654	224	145	745	540	842	812	7	426	412	654	155	292	1362

3. Podstawa „Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych” w Gminie Miejskiej Przemyśl w latach 2009 - 2015.

Normy prawne, zawarte w polskim i międzynarodowym ustawodawstwie, stwarzają podstawy dla działań zmierzających do równouprawnienia oraz pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

Prawa osób niepełnosprawnych w Polsce zostały zagwarantowane w najważniejszym dokumencie naszego kraju – w Konstytucji. Ustawa zasadnicza Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 32 stanowi, iż nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Konstytucja nakłada również na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym (art. 68), a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Ostatnie dziesięciolecie przyniosły istotne zmiany w sposobie postrzegania osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawność nie jest już rozumiana tylko jako rezultat uszkodzenia ciała czy choroby, ale raczej jako wynik barier - społecznych, ekonomicznych, fizycznych – jakie napotyka się w środowisku.

O prawach osób niepełnosprawnych zaczęto mówić w kontekście praw człowieka. Oznacza to, że niepełnosprawni posiadają te same prawa, co wszyscy inni obywatele. W rzeczywistości jednak napotykają oni zbyt wiele przeszkód, by mogli z tych praw korzystać w pełni. Zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym równych praw wymaga z jednej strony przeciwdziałania ich dyskryminacji, a z drugiej stworzenia mechanizmów wyrównywania szans i warunków korzystania z przysługujących im praw.

Reforma administracyjna Polski, która weszła w życie 1 stycznia 1999r. wprowadziła 3-stopniową strukturę podziału terytorialnego kraju. Oprócz województw i istniejących od 1990r. gmin wprowadzono także powiaty. Reforma miała na celu budowę samorządności, usprawnienie działań władz w terenie i przybliżenie ich do obywatela. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U.z 2001r. Nr 142, poz.1592 z późn.zm) nałożyła na powiat szereg zadań, w tym m.in.: edukację publiczną, promocję i ochronę zdrowia, pomoc społeczną, politykę prorodziną, wspieranie osób niepełnosprawnych.

W odniesieniu do zadań dotyczących wspierania osób niepełnosprawnych obowiązki powiatu w tym zakresie określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2008r. Nr 14, poz.92 z późn.zm.). Art. 35a pkt. 1 ustawy określa zadania powiatu, do których m.in. należy:

- 1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych

w zakresie: rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudniania, przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,

2) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności.

Wykonanie zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nadzoruje Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych.

Na mocy w/w ustawy powołano Krajową Radę Konsultacyjną do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która jest organem doradczym Pełnomocnika stanowiącym forum współdziałania organów administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych.

Kolejną instytucją powołaną do życia na mocy tejże ustawy jest Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, który jest państwowym funduszem celowym w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249 poz.2104 z późn.zm).

Corocznie Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych opracowuje plan finansowy, który stanowi załącznik do budżetu państwa. Opracowany plan jak i sprawozdanie z jego realizacji podlega ocenie przez sejmowe komisje polityki społecznej i budżetową.

Około 30 % gromadzonych środków jest wydatkowanych bezpośrednio przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na ściśle określone cele, takie jak:

1. realizację działań wyrównujących różnice między regionami,
2. realizację programów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej na rzecz osób niepełnosprawnych przewidzianych do wdrożenia w danym roku,
3. dofinansowanie zadań wynikających z programów rządowych, w tym ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, dofinansowanie do wynagrodzeń niepełnosprawnych pracowników,
4. programy realizowane na rzecz rehabilitacji zawodowej i społecznej,
5. konkursy promujące: uzdolnionych niepełnosprawnych artystów i sportowców, działania samorządów na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w lokalnych społeczeństwie, prace magisterskie poruszające tematykę osób niepełnosprawnych.

4. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych w Gminie Miejskiej Przemysł w latach 2009 – 2015.

W opracowanym Miejskim Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2009 – 2015 będącego kontynuacją działań wcześniejszych realizowanych w latach 2003 – 2008 wybór kolejnych przedsięwzięć, czy też zadań oparto o lokalną specyfikę w zakresie niepełnosprawności mieszkańców miasta oraz przewidywania nowym problemom niesionym przez zmiany, które dokonują się w różnych dziedzinach naszego życia.

Czas realizacji programu czyli lata 2009 – 2015 to okres dalszego wdrażania w Gminie Miejskiej Przemysł strategii działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program ten stanowi podstawę pozyskiwania na potrzeby lokalnego środowiska osób niepełnosprawnych dodatkowych środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w mieście Przemysłu na lata 2009-2015 jest dokumentem, na podstawie którego będzie realizowana polityka społeczna przemyskiego samorządu skierowana do najbardziej zagrożonej wykluczeniem i marginalizacją społeczności osób niepełnosprawnych.

Program jest zgodny z Wojewódzkim Programem na Rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2008 – 2020.

4.1 Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Zadania samorządowe finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 96 poz. 861 z późn. zm.).

Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych mogą być finansowane w części lub całości następujące rodzaje zadań:

a. Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, realizacja i rozwijanie zainteresowań, a także udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Uczestnictwo w turnusie rehabili-

tacyjnym jest odpłatne, a osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o dofinansowanie kosztów udziału w turnusie ze środków PFRON. Turnusy trwają co najmniej 14 dni, a ich ceny wahają się od kilkuset do 2.000 zł.

W porównaniu do turnusów rehabilitacyjnych wyjazdy sanatoryjne są finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Pacjent płaci za dodatkowe zabiegi, z których chce skorzystać, częściowo za wyżywienie i zakwaterowanie w sanatorium. O miejsce pobytu i terminie wyjazdu oraz zasadności samego leczenia uzdrowiskowego decyduje lekarz.

Natomiast przy wyjeździe na turnus rehabilitacyjny osoba niepełnosprawna sama wybiera ośrodek – sanatorium na terenie kraju (uzależniony od posiadanego schorzenia lub dysfunkcji), do którego osoba chce pojechać oraz dogodny dla niej termin (uzależniony od oferty danego ośrodka).

Osoby niepełnosprawne kierowane są do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym na wniosek lekarza. Ze środków PFRON może zostać także dofinansowany pobyt opiekuna osoby niepełnosprawnej w przypadku, gdy obecność opiekuna na turnusie rehabilitacyjnym wynika z wyraźnego i uzasadnionego zalecenia lekarskiego. Wysokość dofinansowania ze środków PFRON wynosi:

- 27% przeciętnego wynagrodzenia (obecnie 802,- zł) dla osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności, osoby niepełnosprawnej w wieku do 16 roku życia oraz osoby niepełnosprawnej w wieku 16 – 24 lat uczącej się i niepracującej, bez względu na stopień niepełnosprawności,
- 25% przeciętnego wynagrodzenia (742,- zł) dla osoby niepełnosprawnej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- 23% przeciętnego wynagrodzenia (683,- zł) dla osoby niepełnosprawnej z lekkim stopniem niepełnosprawności,
- 18% przeciętnego wynagrodzenia (534,- zł) dla opiekuna osoby niepełnosprawnej,
- 18% przeciętnego wynagrodzenia (534,- zł) dla osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej, niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności.

Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, jeżeli przeciętny miesięczny dochód netto na jednego członka rodziny nie przekracza kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym (1.484,- zł), 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej (1.930,- zł). W przypadku przekroczenia kwot przeciętnego miesięcznego dochodu, o których mowa wyżej, kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę stanowiącą przekroczenie dochodu.

b. Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie ze środków PFRON mogą ubiegać się osoby, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, a osoby do 16 roku życia orzeczenie o niepełnosprawności, jeżeli miesięczny dochód netto, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Realizacja tego zadania prowadzona jest na bieżąco w miarę zgłaszanych potrzeb przez osoby niepełnosprawne.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wynosi: do 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków pomocniczych, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny (wnioskowany przez lekarza, m.in. rowery rehabilitacyjne, bieżnie, urządzenia do hydromasażu itp.) wynosi: - do 60% kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

c. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

O dofinansowanie ze środków PFRON n/w zadań, jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontakt z otoczeniem, mogą ubiegać się:

- na likwidację barier architektonicznych – osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości, albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują,
- na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych – osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Wysokość dofinansowania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych wynosi: do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające n/w rodzaje niepełnosprawności:

- osoby poruszające się przy użyciu wózka inwalidzkiego,

- osoby z dysfunkcją ruchu,
- osoby z dysfunkcją wzroku,
- osoby z dysfunkcją słuchu lub mowy.

Przedmiotem dofinansowania ze środków PFRON dla osoby niepełnosprawnej w jej miejscu zamieszkania może być:

- Osoby z koniecznością poruszania się na wózku inwalidzkim i osoby z dysfunkcją ruchu
 1. Realizacja pochylni i podjazdów umożliwiających samodzielne opuszczenie i powrót do miejsca zamieszkania.
 2. Doposażenie w podnośniki, platformy schodowe, transportery schodowe, windy przyścienne i inne urządzenia do transportu pionowego.
 3. Adaptacja i modernizacja mieszkania, w tym kuchni, wc i łazienki w celu samodzielnego korzystania z pomieszczeń przez osobę niepełnosprawną.
 4. Oporęczowanie ciągów komunikacyjnych, wc i łazienek w mieszkaniu.
 5. Likwidacja progów i zróżnicowanych poziomów posadzek w pomieszczeniach.
 6. Dostosowanie otworów drzwiowych do potrzeb wnioskodawcy.
 7. Wykonanie posadzek antypoślizgowych.
 8. Montaż automatycznych drzwi do garażu
 9. Przystosowanie wyposażenia kuchni umożliwiającego samodzielną obsługę, w tym:
 - montaż niskich blatów,
 - instalowanie gniazd wtykowych i wyłączników w strefie dostępnej dla osoby siedzącej.
 10. Montaż telefonu i faxu.
- Osoby z dysfunkcją narządu wzroku
 1. Likwidacja progów.
 2. Wykonanie posadzek antypoślizgowych.
 3. Montaż poręczy i uchwytów.
 4. Montaż instalacji dźwiękowej sygnalizacyjnej i alarmowej.
 5. Zapewnienie gazowego lub elektrycznego centralnego ogrzewania w mieszkaniach osób niepełnosprawnych zamieszkujących z inną osobą niepełnosprawną lub samotnie.
 6. Montaż telefonu dla wnioskodawcy o umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności.
 7. Wymiana kuchni węglowej i gazowej na elektryczną lub mikrofalową.
 8. Zmiana sposobu oświetlenia i doświetlenia pomieszczeń.
- Osoby z dysfunkcją słuchu lub mowy
 1. Zainstalowanie sygnalizacji świetlnej np.:

- wyposażenie dzwonka do drzwi w sygnalizację świetlną,
 - wyposażenie telefonu w sygnalizację wizualną.
2. Zakup i montaż faxu.
 3. Zakup i montaż pętli induktofonicznych.
 4. Zakup i montaż wzmacniacza do telefonu.

Ponadto według indywidualnego rozpatrzenia danego wniosku oraz potrzeb wnioskodawcy możliwe jest uzyskanie w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się dofinansowania do zakupu urządzeń przybliżających dźwięki radiomagnetofonu, dyktafonu cyfrowego, telefonu bezprzewodowego, komórkowego, faxu, a także zakupu komputera ze złączem internetowym wraz z oprogramowaniem oraz oprzyrządowaniem towarzyszącym. W tym przypadku możliwość ubiegania się musi być wskazana i zalecona przez lekarza specjalistę w formie odpowiedniego zaświadczenia oraz musi być ściśle związana z indywidualnymi potrzebami danej osoby niepełnosprawnej.

Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek o dofinansowanie ze środków PFRON w każdym czasie, z wyjątkiem wniosków o dofinansowanie organizacji imprez w zakresie sportu, kultury, rekreacji lub turystyki osób niepełnosprawnych, które składane są do 30 listopada w roku poprzedzającym realizację zadania.

d. Działalność warsztatów terapii zajęciowej.

Warsztaty terapii zajęciowej są placówkami pobytu dziennego, gdzie prowadzone są zajęcia terapeutyczne i rehabilitacyjne zgodnie z indywidualnym programem, przygotowanym dla każdego uczestnika przez radę programową warsztatu.

Warsztat zapewnia warunki niezbędne do pełnej realizacji indywidualnego programu. Warsztat działa na podstawie regulaminu organizacyjnego zatwierdzonego przez jednostkę prowadzącą warsztat. Regulamin organizacyjny warsztatu określa w szczególności:

- prawa i obowiązki uczestnika warsztatu,
- sposób ustalania wysokości środków finansowych otrzymywanych przez uczestnika warsztatu w ramach treningu ekonomicznego i gospodarowania nimi,
- organizację pracy i zajęć,
- obowiązki kierownika warsztatu w zakresie:
 - a. zapewnienia odpowiednich warunków pracy i organizowania zajęć,
 - b. planowania rozkładu zajęć, przerw wakacyjnych i urlopów pracowniczych.

Do warsztatów przyjmowane są osoby niepełnosprawne posiadające w orzeczeniach o stopniu niepełnosprawności wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Warsztaty terapii zajęciowej finansowane są w 90% ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, natomiast w 10% przez samorząd gminy.

Na terenie Gminy Miejskiej Przemyśl funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej, w których objęto terapią zajęciową i rehabilitacją 55 osób niepełnosprawnych.

Warsztaty prowadzone są przez :

- Spółdzielnię Niewidomych „START” w Przemyślu, ul. Batorego 22, w której terapią zajęciową objętych jest 35 osób niepełnosprawnych,
- Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie w Przemyślu, ul. Lelewela 8a, w którym w terapii zajęciowej uczestniczy 20 osób.

4.2. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

W ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON w latach 2009 – 2015 realizowane będą następujące zadania :

1. Zwrot kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne,
2. Finansowanie kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych,
3. Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej,
4. Zwrot wydatków na instrumenty rynku pracy,
5. Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy,
6. Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego.

Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych jest przedmiotem szczególnej troski Powiatowego Urzędu Pracy. Na koniec 2008 roku w PUP zarejestrowanych było 382 osoby niepełnosprawne oraz 189 niepełnosprawnych poszukujących pracy nie pozostających w zatrudnieniu. Aktywizacja osób niepełnosprawnych jest procesem trudnym, ze względu na brak dostatecznej ilości pracodawców chcących zatrudniać osoby niepełnosprawne, jak również nie zawsze niepełnosprawni bezrobotni są w stanie sprostać oczekiwaniom pracodawców. Dlatego też działania planowane na lata 2009 – 2015 na rzecz bezrobotnych i poszukujących pracy osób niepełnosprawnych z terenu Miasta Przemyśla będą miały charakter aktywizacyjno-wspomagający, poprzez działania w zakresie :

- poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej,
- pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy (kluby pracy),
- organizacji szkoleń i przygotowania zawodowego.

W ramach poradnictwa zawodowego indywidualnego i grupowego zamierza się objąć rocznie 120 osób niepełnosprawnych a informacją zawodową ok. 200 osób.

W ramach organizacji szkoleń planuje się przeszkolić rocznie 25 osób niepełnosprawnych

w formie szkoleń grupowych i indywidualnych, sfinansowanie studiów podyplomowych dla 4 osób, natomiast szkoleniami w ramach pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy (kluby pracy) zamierza się objąć ok. 16 osób niepełnosprawnych.

W ramach przygotowania zawodowego dorosłych zamierza się objąć 10 osób niepełnosprawnych.

Powyższe działania aktywizujące powinny ułatwić osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu takich jak:

- staże,
- prace interwencyjne,
- roboty publiczne,
- doposażenia stanowisk pracy,
- jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- refundacja wynagrodzenia i składki ZUS.

Do odbywania stażu planuje się kierować ok. 30 osób niepełnosprawnych rocznie. Do wykonywania prac interwencyjnych planuje się kierować 15 osób rocznie, do robót publicznych 3 osoby. Planuje się zrefundować koszty wyposażenia stanowisk pracy dla 7 osób niepełnosprawnych rocznie, udzielić 2 osobom rocznie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. W ramach refundacji wynagrodzenia i składki ZUS finansować koszty zatrudnienia 5-ciu osób rocznie.

4.3. Działania pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

a. Podstawowe cele pomocy społecznej:

- zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- doprowadzenie w miarę możliwości do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,
- zapobiegania powstawaniu trudnych sytuacji życiowych i marginalizacji społecznej.

Zadania powiatu w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej są określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 92 z późn.zm.) będącej podstawą pomocy realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemysłu oraz Powiatowy Urząd Pracy. Sytuacja osób niepełnosprawnych jest bardzo trudna, system wsparcia i pomocy dla tej grupy oparty na środ-

kach finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych powinien zostać uzupełniony formami gwarantującymi pełną integrację ze środowiskiem i przeciwdziałającymi izolacji tych osób. System świadczeń rodzinnych utworzony został jako system poza ubezpieczeniowych świadczeń socjalnych.

Celem reformy jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej i wychowującej dzieci, w tym niepełnosprawne. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2006r. Nr 139, poz.992 z późn. zm.) przewiduje jednolite kryterium dochodowe i dwa rodzaje świadczeń rodzinnych: zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego oraz świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu dokonuje rozpoznania problemów społecznych, stad też przedstawione opracowanie koncentruje się na najważniejszych kwestiach trapiących mieszkańców miasta Przemyśla. Społeczeństwo naszego miasta ciągle znajduje się w okresie zmian ekonomicznych, społecznych, które niosą zagrożenie i ryzyko, którym nie wszyscy potrafią sprostać.

Rośnie liczba ludzi zagubionych, dotkniętych jawnym lub ukrytym ubóstwem. Zjawisko „eurosieroctwa” niesie zagrożenie dla stabilności rodzin i rozwoju dzieci pozostawionych bez opieki rodziców wyjeżdżających za „chlebem” za granicę. Bliskość granicy z Ukrainą, obok szans rozwojowych niesie również wiele zagrożeń związanych z dopływem taniego alkoholu i rozpowszechniania zjawisk patologicznych. Działania na rzecz rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty. Wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całej społeczności. Organizacja pomocy społecznej powinna rozwijać swoje struktury w procesie dostosowanym do zapotrzebowań zgłaszanych przez szeroko pojęte otoczenie.

Program samorządowej polityki prorodzinnej zawarty w Strategii Sukcesu Miasta Przemyśla ma charakter systemowy, długofalowy i kompleksowy. Wskazane priorytety realizowane przez właściwe jednostki organizacyjne wymagają umocowania w uchwałach podejmowanych przez Radę Miasta. Rozwiązywanie problemów społecznych wymaga ciągłej diagnozy, rozpoznania stanu i przyczyn. Poza określeniem celów i braków niezbędne jest wskazanie realizatorów działań. Niewątpliwie obok jednostek organizacyjnych samorządu realizatorami będą organizacje pozarządowe, których działalność jest skierowana na rozwiązywanie wskazanych problemów społecznych. Dla lepszej koordynacji działań pomocowych Rada Miejska w Przemyślu podejmuje uchwały w sprawie rocznego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, osobami prawnymi

i jednostkami organizacyjnymi oraz stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

b). Pomoc środowiskowa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu stale znajduje się w fazie rozwoju i doskonalenia będącej efektem wielu czynników, rozwija się w procesie dostosowanym do zapotrzebowań zgłaszanych przez środowisko, dla którego istnieje i działa oraz ciągle zmieniających się zadań. MOPS podobnie jak większość instytucji pomocy społecznej stanowi część szerszej społeczności lokalnej, zatem powinien być koordynatorem działań adresowanych do środowiska

na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia.

Zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest realizacja pracy socjalnej w zakresie pomocy rodzinie w odzyskaniu zdolności opiekuńczych i wychowawczych, integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem oraz zapewnienie opieki osobom starym, samotnym i niepełnosprawnym.

Wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się, uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, warsztatach terapii zajęciowej oraz do zakupu środków pomocniczych dla osób niepełnosprawnych są rozpatrywane na podstawie określonych przepisów. Pełnomocnik do Spraw Osób Niepełnosprawnych współpracując z organizacjami pozarządowymi koordynuje działania na ich rzecz. Na podstawie postanowień sądu opiekuńczego organizowana jest opieka w rodzinach zastępczych oraz kieruje się dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu realizując zadania centrum pomocy rodzinie, którego celem jest niesienie pomocy wszystkim rodzinom w bardzo różnych sytuacjach życiowych, zakłada, że z pomocy może skorzystać każda rodzina, także ta, której kłopoty mają charakter przejściowy i nie wymagają terapii a jedynie porady i rozmowy z fachowcem.

c). Pomoc osobom starszym, w tym instytucjonalna.

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Zakres usług musi być dostosowany do indywidualnych potrzeb osoby, obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2005r. Prezydent Miasta powierzył realizację tego zadania, poprzedzonego otwartym konkursem ofert, organiza-

com pozarządowym : Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej oraz Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi. Umowy zawarte są do 2010 roku.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi Dyrektor MOPS powierzył, po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, organizacji pozarządowej Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej.

Zapewnienie dostępności pomocy społecznej jest istotnym elementem tej pomocy. Osoby niepełnosprawne i ich rodziny w większym stopniu niż inne narażone są na wystąpienie trudności materialnych i życiowych. Osoby niepełnosprawne korzystają z pomocy finansowej, rzeczowej, wsparcia psychologów, z poradnictwa, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych.

Wspieranie osób niepełnosprawnych w taki sposób, aby mogły one przebywać w swoim miejscu zamieszkania, czy z rodziną, jest istotne nie tylko ze względów psychologicznych lecz również ekonomicznych. Niewystarczająca jest liczba placówek opieki stacjonarnej, zaś opieka rodziny jest nieporównywalna z żadną inną.

Dom Pomocy Społecznej to miejsce życia dla osób, które z różnych względów są pozbawione możliwości zamieszkiwania we własnym domu rodzinnym lub wśród krewnych. W ramach pomocy społecznej jako część systemu zabezpieczenia społecznego funkcjonują domy dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, umysłowo upośledzonych, przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych fizycznie, niepełnosprawnych intelektualnie.

Uzyskanie miejsca w domu pomocy społecznej wiąże się ze spełnieniem kilku warunków, z których najważniejsza jest wola osoby oraz uzyskanie określonej przepisami dokumentacji medycznej, dochodowej i środowiskowej. Pobyt w domu pomocy społecznej niemal zawsze jest dla człowieka koniecznością wymuszoną brakiem opieki ze strony najbliższych, brakiem samodzielności w tym ekonomicznej. Zamieszkanie w domu pomocy społecznej to oderwanie człowieka od jego naturalnego środowiska, zmiana miejsca zamieszkania i otoczenia, a także dotychczasowych reguł i warunków życia. Celem każdego domu powinno być kompleksowe zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców, zapewnienie pomocy w czynnościach codziennego życia, wsparcie w trudnych sytuacjach życiowych, wywołanych samotnością, chorobą itp. Najczęściej decyzja o skierowaniu do domu pomocy społecznej poprzedzana jest działaniami kompensującymi braki w miejscu zamieszkania, zapewnienie usług opiekuńczych w domu chorego, udział w turnusach rehabilitacyjnych, wsparcie materialne, praca socjalna z najbliższymi w celu pozostawienia osoby w środowisku rodzinnym. Dla ludzi starych i niepełnosprawnych środowisko lokalne ma szczególne znaczenie, z uwagi na liczne ograniczenia, wskazane jest zatem organizowanie domów dziennego pobytu, śro-

dowiskowych domów wsparcia oraz szeroko pojętej integracji mieszkańców domu pomocy społecznej ze środowiskiem lokalnym, czynienie tych domów otwartymi.

Na terenie Przemysła funkcjonują następujące typy domów pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku oraz dla osób przewlekle somatycznie chorych funkcjonujący przy ul. Św. Brata Alberta 3 podległy Prezydentowi Miasta Przemysła, dla 50 osób,

- Dom Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i psychicznie chorych podległy Prezydentowi Miasta Przemysła mieszczący się przy ul. Wysockiego 99 dla 215 osób,

Dom Pomocy Społecznej dla mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Braci Albertynów mieszczący się przy ul. Św. Brata Alberta 1 dla 70 osób,

oraz Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Bakończycka 1, który zapewnia dzienny pobyt 30 osobom niepełnosprawnym z różnymi dysfunkcjami.

d). Pomoc z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

W rodzinach niepełnosprawność ich członków generuje szereg niekorzystnych zjawisk utrudniających samodzielne życie i rozwiązywanie podstawowych problemów bytowych, wychowawczych i opiekuńczych. Rodziny te stają przed koniecznością świadczenia usług pielęgniarских, sprawowania stałej opieki, ciągłego niesienia pomocy w wykonywaniu codziennych czynności oraz zapewnienia warunków domowej rehabilitacji. Terminem "rehabilitacja" określamy łączne i skoordynowane oddziaływanie lecznicze, psychologiczne, pedagogiczne, społeczno-zawodowe zmierzające do rozwinięcia i przywrócenia u osoby trwale poszkodowanej na zdrowiu sprawności i możliwości samodzielnego życia w społeczeństwie.

Działania podejmowane na rzecz rodzin, w których żyją osoby niepełnosprawne powinny być zróżnicowane. Inaczej dla samotnych osób niepełnosprawnych, inaczej dla wieloosobowych rodzin opiekujących się niepełnosprawnym członkiem. Wymagane są odmienne formy wsparcia dla rodziców wychowujących niepełnosprawne dzieci oraz odmienne dla niepełnosprawnych rodziców opiekujących się zdrowymi dziećmi. Również w tym sektorze pomocy głównym celem jest zapobieganie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Działania na rzecz wyrównywania szans obejmują proces, dzięki któremu różne systemy w środowisku są powszechnie dostępne dla wszystkich, a w szczególności usługi, informacja, dokumentacja. Oznaczać to powinno, że potrzeby każdej jednostki są jednakowo ważne oraz każdy ma równe szanse udziału w zasobach środowiska.

4.4. Projekt Operacyjny Kapitał Ludzki – „Czas na aktywność w Mieście Przemysłu”.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2008r w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej finansowany w 90% ze środków UE, a w 10% ze środków samorządowych przystąpił do realizacji projektu systemowego „Czas na aktywność w Mieście Przemysłu”, którego realizację zaplanowano w okresie 01.04.2008r do 31.12.2013r.

Jednym z głównych celów projektu jest poprawa perspektyw społecznych i zawodowych osób niepełnosprawnych. Udzielone formy wsparcia tej grupie osób w ramach projektu systemowego są zgodne z Miejskim Programem Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2003 – 2008 i 2009 – 2015.

W 2008 r. udział w projekcie wzięło 12 osób niepełnosprawnych. W ramach projektu każda z tych osób otrzymała co najmniej 2 formy wsparcia – instrumenty aktywnej integracji. Na powyższe zadania przeznaczono kwotę 18.558 zł.

W ramach projektu zrealizowano następujące formy wsparcia:

- przeprowadzono treningi kompetencji i umiejętności społecznych dla 12 osób,
- 11 osób skorzystało z kursu komputerowego,
- 1 osoba ukończyła kurs zawodowy – operator kas fiskalnych i języka angielskiego,
- 4 osoby otrzymały dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego.

Aktualnie przygotowany jest projekt na rok 2009, w którym weźmie udział 20 osób niepełnosprawnych. Planowany koszt to 69.000,- zł. W ramach realizacji projektu osobom niepełnosprawnych – uczestnikom projektu udzielone zostaną wszechstronne formy wsparcia. Oprócz kursów zawodowych, w nowym projekcie duży nacisk będzie położony na realizację:

- treningów kompetencji i umiejętności społecznych,
- doradztwo zawodowe,
- indywidualne doradztwo psychologiczne i prawne.

Takie formy wsparcia powinny w znacznym stopniu przyczynić się do aktywizacji osób niepełnosprawnych biorących udział w projekcie, ułatwić im samodzielną egzystencję i powrót do pełnienia ról społecznych.

Miernikiem osiągnięcia zamierzonych rezultatów uczestnictwa w projekcie jest ankietyzacja uczestników na początku i na końcu projektu. Zadaniem tej ankietyzacji jest m.in. zdiagnozowanie osób niepełnosprawnych pod kątem komunikacji interpersonalnej, asertywności, umiejętności radzenia sobie ze stresem, wskazywania swoich mocnych i słabych stron, poziomu motywacji do przeprowadzenia zmian życiowych, aspiracji i oczekiwań z jakimi przystępują do udziału w projek-

cie. W następnych latach planuje się zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych i środków UE w realizacji projektu.

4.5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, potrzeby osób niepełnosprawnych oraz przestrzegania praw im przysługujących.

Na terenie Gminy Miejskiej Przemyśl funkcjonują następujące stowarzyszenia i organizacje statutowo działające na rzecz osób niepełnosprawnych :

- 1) Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem – Biuro Porad Obywatelskich CIS,
- 2) Polski Związek Niewidomych,
- 3) Przemyski Klub Sportu i Rekreacji Niewidomych i Słabowidzących „Podkarpacie”,
- 4) Polski Związek Głuchych,
- 5) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków,
- 6) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Terenowe Nr 15,
- 6) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- 7) Towarzystwo Pomocy im. Brata Alberta,
- 8) Klub Kobiet po Mastektomii „Amazonki”,
- 9) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- 10) Stowarzyszenie Wspierania Niesłyszących,
- 11) Zgromadzenie Braci Albertynów,
- 12) Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta,
- 13) Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie,
- 14) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- 15) „Caritas” Archidiecezji Przemyskiej,
- 16) Polski Czerwony Krzyż,
- 17) Polski Komitet Pomocy Społecznej.

Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych podobnie jak w latach ubiegłych nadal będą współpracowały z organami administracji samorządowej poprzez:

- uczestnictwo w pracach Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych,
- indywidualne spotkania przedstawicieli administracji samorządowej i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z przedstawicielami organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Fundacjom oraz organizacjom pozarządowym mogą być zlecane ze środków PFRON następujące rodzaje zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej:

- 1) prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- 2) organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby,
- 3) organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, kadry i wolontariuszy bezpośrednio zaangażowanych w proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- 4) prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno – prawnego oraz udzielania informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej dla osób niepełnosprawnych,
- 5) prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, które :
 - a. mają na celu nabywanie, rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
 - b. rozwijają umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, mowy, z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną,
 - c. usprawniają i wspierają funkcjonowanie osób z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach,
- 6) organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy, w szczególności przez:
 - a. doradztwo zawodowe,
 - b. przygotowanie i wdrożenie indywidualnego planu drogi życiowej i zawodowej,
 - c. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, mających na celu przygotowanie do aktywnego poszukiwania pracy i utrzymania w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- 7) zakup i szkolenie i utrzymanie w trakcie szkolenia psów przewodników dla osób niewidomych oraz osób z niepełnosprawnością ruchową,
- 8) organizowanie i prowadzenie szkoleń dla tłumaczy języka migowego oraz tłumaczy przewodników,
- 9) organizowanie lokalnych, regionalnych i ogólnokrajowych imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych, wspierających ich aktywność w tych dziedzinach,
- 10) promowanie aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego,

- 11) prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji,
- 12) opracowywanie lub wydawanie publikacji, wydawnictw ciągłych oraz wydawnictw zwartych, stanowiących zamkniętą całość, w tym na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych,
 - a. dotyczących problematyki związanej z niepełnosprawnością,
 - b. kierowanych do osób niepełnosprawnych – w tym publikowanych drukiem powiększonym, pismem Braille’a lub publikowanych w tekście łatwym do czytania.

4.6. Źródła finansowania programu.

Głównymi, planowanymi źródłami finansowania Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Gminie Miejskiej Przemyśl na lata 2009- 2015 są środki finansowe:

1. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
2. Budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl,
3. Funduszu Pracy,
4. Budżetu państwa,
5. Pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
6. Europejskiego Funduszu Społecznego i innych funduszy Unii Europejskiej.

Środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznawane corocznie Gminie Miejskiej Przemyśl według algorytmu przeznacza się na zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Od wielkości otrzymanych środków zależy zakres realizacji zaplanowanych w Programie działań.

Znaczna część finansowania lub dofinansowania zadań niniejszego Programu może pochodzić z programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, o które mogą aplikować indywidualnie osoby niepełnosprawne, fundacje, stowarzyszenia oraz jednostki samorządu powiatowego, pośrednio pracodawcy. Od aktywności wymienionych wyżej grup w tym zakresie zależy wielkość pozyskanych środków na realizację Programu.

Powodzenie w realizacji zadań założonych w tym Programie zależy także od wielkości środków budżetu Gminy Miejskiej Przemyśl, przeznaczonych na sfinansowanie lub dofinansowanie niektórych działań. Duże znaczenie ma również zdolność realizatorów i partnerów do pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych z funduszy strukturalnych na realizację części przyjętych priorytetów.

Prognozę finansowania zadań Programu w poszczególnych latach jego realizacji ujęto w zamieszczonej poniżej tabeli.

Prognoza finansowania zadań Programu

Źródła finansowania	Zadania do realizacji	Przewidywane środki finansowe (w tys. zł)						
		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych zgodnie z algorytmem przekazywania środków PFRON	2.600	2.650	2.700	2.750	2.800	2.900	3.000
	Programy celowe (w tym Program wyrównywania różnic między regionami)	40	45	45	50	80	75	60
Budżet Gminy Miejskiej Przemysł	Dofinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej	90,4	90,4	90,4	90,4	90,4	90,4	90,4
	Pokrywanie części odpłatności za pobyt mieszkańców Przemysła w domach pomocy społecznej	1.000	1.100	1.300	1.500	1.700	1.900	2.000
	Świadczenie usług opiekuńczych	576	600	610	620	630	640	650
Budżet Państwa	Zasiłki stałe	1.500	1.600	1.650	1.700	1.800	1.900	2.000
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	360	380	400	420	450	480	500
Fundusze strukturalne UE, Europejski Fundusz Społeczny, inne środki pomocowe	Wybrane projekty dotyczące poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych (w tym Program Operacyjny Kapitał Ludzki „Czas na aktywność w Mieście Przemysł”)	Dostępne środki według odrębnych przepisów						

5. **Cel strategiczny: Tworzenie warunków do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantujących pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym i zawodowym.**

5.1 Priorytet 1: Prawa osób niepełnosprawnych, kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.

Zadania:

1. Diagnoza i weryfikacja informacji na temat sytuacji, potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych w Przemysłu oraz aktualnych możliwości ich zaspokojenia.
2. Inicjowanie i popieranie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczności miejskiej.
3. Realizacja programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu.
4. Współpraca z organizacjami społecznymi, kościelnymi, stowarzyszeniami, fundacjami, urzędami, instytucjami, pracodawcami działającymi na rzecz osób i środowiska osób niepełnosprawnych.
5. Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej różnych form pomocy i wsparcia, świadczonych przez urzędy, instytucje i organizacje dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
6. Udzielanie informacji i pomocy w uzyskaniu przez osoby niepełnosprawne sprzętu i urządzeń niezbędnych do życia i samodzielnego funkcjonowania t.j. elektryczne wózki inwalidzkie, specjalistyczny sprzęt komputerowy, oprzyrządowanie samochodów osobowych itp. (w ramach programów celowych PFRON).
7. Inicjowanie działań w zakresie przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.
8. Stała poprawa jakości usług i podniesienie profesjonalizmu służb działających na rzecz środowiska niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- liczba osób niepełnosprawnych którym udzielono informacji,
- liczba organizacji społecznych, kościelnych, stowarzyszeń, fundacji, instytucji i pracodawców działających i współpracujących na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Przemyślu,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu,
- 3) Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Przemyślu,
- 4) Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
- 5) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

5.2 Priorytet 2: Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do dóbr i usług umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Zadania :

1. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom: przyznawanie pomocy materialnej na cele zdrowotne i socjalne osobom będącym w trudnej sytuacji finansowej.
2. Zapewnienie usług opiekuńczych w domach osobom chorym, niedołącznym, niepełnosprawnym, pozbawionym opieki rodzinnej.
3. Zapewnienie miejsc, opieki i godnych warunków życia w domach pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym nie mogącym samodzielnie funkcjonować.
4. Tworzenie nowych miejsc w dziennych ośrodkach wsparcia, w środowiskowych domach samopomocy stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
5. Wykorzystanie pracy socjalnej w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej w uniezależnieniu się, stymulowanie do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów życiowych.
6. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w celu rozwijania umiejętności społecznych oraz poprawy psychofizycznej sprawności osób niepełnosprawnych.
7. Dofinansowanie zaopatrzenia niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze niezbędne do ich funkcjonowania.
8. Udzielanie pomocy finansowej osobom indywidualnym w likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z ich potrzebami.
9. Finansowanie ze środków PFRON i samorządu działalności warsztatów terapii zajęciowej dla osób potrzebujących rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz podejmowanie starań w celu dostosowania liczby miejsc w warsztatach do występujących potrzeb.

Wskaźniki:

- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej,
- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych,

- liczba miejsc w domach pomocy społecznej, dziennych ośrodkach wsparcia i środowiskowych domach samopomocy,
- liczba osób, które uzyskały pomoc finansową na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- liczba osób, które uzyskały pomoc finansową na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej,
- liczba osób uczestniczących w turnusach rehabilitacyjnych.

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu,
- 2) Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 3) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

5.3 Priorytet 3: Zwiększenie szans osobom niepełnosprawnym na zatrudnienie na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami lub umożliwienie im ze względu na stopień niepełnosprawności pracy, w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

Zadania:

1. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług instytucji rynku pracy – możliwość korzystania z pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego.
2. Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych wśród lokalnych pracodawców – pozyskiwanie subsydiowanych miejsc pracy dla bezrobotnych i poszukujących pracy (staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne).
3. Rozwijanie umiejętności aktywnego poszukiwania zatrudnienia i efektywnego poruszania się po rynku pracy.
4. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym kontaktu z pracodawcą poprzez organizowanie spotkań, giełd i targów pracy.
5. Organizowanie szkoleń zawodowych i przekwalifikowań uwzględniających aktualne potrzeby rynku pracy.
6. Kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej.

7. Doradztwo i pomoc osobom niepełnosprawnym podejmującym działalność gospodarczą, udzielanie pożyczek na rozpoczęcie takiej działalności.
8. Dofinansowanie do oprocentowania kredytów bankowych zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej.
9. Pomoc osobom niepełnosprawnym w pozyskaniu zatrudnienia w firmach, instytucjach i zakładach pracy na przystosowanych stanowiskach pracy lub w zakładach pracy chronionej - dofinansowywanie stanowisk pracy tworzonych lub dostosowywanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
10. Pozyskanie partnerów do utworzenia zakładu aktywności zawodowej.
11. Modernizacja i rozwój bazy lokalowej i sprzętowej warsztatów terapii zajęciowej.
12. Wspieranie samozatrudnienia osób niepełnosprawnych w tym również tworzenia spółdzielni socjalnych.
13. Realizacja programów celowych PFRON mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych.
14. Współpraca w zakresie opracowania i realizacji programów skierowanych do osób niepełnosprawnych w tym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
15. Współpraca z miejscową Państwową Inspekcją Pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz tworzenia i funkcjonowania zakładów pracy chronionej.

Wskaźniki:

- liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych na subsydiowanych i niesubsydiowanych miejscach pracy,
- liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego i uczestniczących w zajęciach klubu pracy,
- liczba zorganizowanych giełd i targów pracy,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych szkoleniem zawodowym i przekwalifikowaniem,
- liczba osób niepełnosprawnych podejmujących działalność gospodarczą,
- liczba osób niepełnosprawnych objętych programami mającymi na celu aktywizację zawodową osób poszukujących zatrudnienia.

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy w Przemyślu,
- 2) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu,
- 3) Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 4) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

5.4 Priorytet 4: Likwidacja barier architektonicznych, transportowych utrudniających dostęp do urzędów, obiektów użyteczności publicznej, swobodne przemieszczanie się, dostęp do informacji i możliwości komunikacji międzyludzkiej.

Zadania:

1. Likwidacja barier architektonicznych w ciągach komunikacyjnych ulic i chodników poprzez:
 - poprawę nawierzchni komunikacyjnych,
 - obniżanie krawężników,
 - oznakowanie przejść.
2. Wyposażanie istniejących i nowobudowanych sygnalizacji świetlnych w urządzenia dźwiękowe ułatwiające niewidomym bezpieczne przejście przez jezdnię.
3. Wydzielanie i oznakowywanie miejsc postoju dla uprawnionych osób niepełnosprawnych na parkingach miejskich i przed gmachami użyteczności publicznej.
4. Udostępnianie obiektów użyteczności publicznej dla osób na wózkach inwalidzkich poprzez:
 - budowę podjazdów,
 - modernizację i montaż urządzeń dźwigowych,
 - dostosowanie wc,
 - wyposażanie w transportery schodowe.
5. Pozyskiwanie środków PFRON w ramach programów celowych na likwidację barier architektonicznych, transportowych itp.
6. Przystosowywanie mieszkań na parterze dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.
7. Utworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych.
8. Zakup mikrobusu dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich celem zabezpieczenia ciągłości przewozów na terenie miasta (system taxi-bus).
9. Uwzględnienie w planach przebudowy dworców PKP i PKS likwidacji wszelkich barier architektonicznych mogących utrudniać poruszanie się osobom niepełnosprawnym.
10. Dostosowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia i placówek opiekuńczo-wychowawczych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
11. Likwidacja barier w komunikacji międzyludzkiej poprzez szkolenie pracowników zatrudnionych w jednostkach samorządowych z zakresu posługiwania się językiem migowym; wyposażenie instytucji w tablice informacyjne i piktogramy w języku Braille'a oraz w głośnomówiące urządzenia.

12. Aktualizacja informacji umieszczonych na stronie internetowej Urzędu Miasta Przemysła, Powiatowego Urzędu Pracy i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Poszerzenie strony o dodatkowe informacje dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki:

- liczba i wartość projektów dotyczących likwidacji barier architektonicznych, transportowych oraz komunikacji międzyludzkiej,
- ilość sygnalizacji świetlnych wyposażonych w urządzenia dźwiękowe,
- ilość autobusów niskopodłogowych obsługujących linie komunikacji miejskiej,
- liczba oznakowanych miejsc parkingowych, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Urząd Miejski w Przemysłu
- 2) Miejski Zakład Komunikacji
- 3) Wydział Gospodarki Mieszkaniowej UM
- 4) Zarząd Dróg Miejskich
- 5) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

5.5 Priorytet 5: Zapewnienie równych szans osobom niepełnosprawnym w dostępie do kultury, sportu, rekreacji i turystyki.

Zadania:

1. Organizowanie, promowanie i finansowanie integracyjnych imprez kulturalnych, rekreacyjno - turystycznych i sportowych.
2. Upowszechnianie i rozwijanie kultury fizycznej i turystyki z uwzględnieniem problematyki środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
3. Tworzenie warunków do kulturotwórczej aktywności osób niepełnosprawnych – prezentacja i promowanie ich twórczości (wystawy malarskie, rzeźby, fotograficzne).
4. Włączanie osób niepełnosprawnych w działania artystyczne np. teatralne, plastyczne, muzyczne.
5. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do obiektów kultury oraz do korzystania z dóbr kultury poprzez system udogodnień dla osób niewidomych, głuchoniemych, niepełnosprawnych ruchowo i likwidację barier architektonicznych.
6. Usuwanie barier w dostępie do sportu amatorskiego i wyczynowego z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności; wspieranie profesjonalnych sportowców niepełnosprawnych. Organizacja zawodów sportowych, uczestnictwo w olimpiadach i spartakiadach.

7. Uwzględnienie w ofercie turystycznej i wypoczynkowej potrzeb osób niepełnosprawnych.
8. Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach zmierzających do realizacji prawa osób niepełnosprawnych do pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz w rekreacji i turystyce – odpowiednio do zainteresowań i potrzeb.

Wskaźniki:

- liczba imprez, spotkań, programów realizowanych przy współpracy organizacji pozarządowych w zakresie pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce,
- liczba niepełnosprawnych sportowców uczestniczących w zawodach sportowych na arenie krajowej i międzynarodowej.

Realizatorzy i partnerzy:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu,
- 2) Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
- 3) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 4) Kluby sportowe.

6. Analiza SWOT problematyki niepełnosprawności w Gminie Miejskiej Przemyśl.

a. Mocne strony Programu

- istnienie określonego standardu usług dla ludzi starszych,
- dobra dostępność domów pomocy społecznej,
- zmniejszanie się liczby osób oczekujących na umieszczenie w DPS,
- zjawisko przedłużającego się przeciętnego dalszego trwania życia,
- możliwość realizowania się osób starszych w organizacjach samopomocowych,
- korzystanie z pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

b. Słabe strony Programu

- niedostateczne przygotowanie kadry (w zakresie potrzeb, w dziedzinie spraw) osób starszych,
- niewystarczająca liczba osób zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej, a zajmujących się problematyką osób starszych,
- nieprawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- wzrastająca liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- marginalizacja problemów osób starszych,
- nie dysponowanie małymi formami pomocy społecznej dla osób starszych,

- zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniową,
- zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców,
- nie umożliwianie osobom starszym kontynuacji aktywności zawodowej,
- nie poprawianie sfery technicznej, która ma ułatwiać codzienne życie osób starszych.

c. Zagrożenia

- niewrażliwienie systemu oświaty na problemy osób starszych,
- wzrastająca liczba osób samotnych,
- infrastruktura niedostosowana do osób starszych,
- nieprowadzenie dokładnego rozpoznania potrzeb wśród osób starszych,
- istnienie problemu ujawniających się enklaw starości,
- migrowanie ludzi młodych na inne tereny,
- zmiana modelu funkcjonowania rodziny,
- nieprawidłowa polityka mieszkaniowa,
- niska świadomość społeczna dotycząca osób starszych.

d. Szanse

- dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
 - podmiotowe traktowanie osób starszych,
 - nie wzrastanie patologii społecznej wśród osób starszych,
 - postęp medycyny wpływający na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych,
 - system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej osób starszych
- szansą na poprawę warunków ich życia.

7. Monitorowanie Programu.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Przemyślu na lata 2009 - 2015 jest dokumentem perspektywicznym, wytyczającym w sposób ogólny kierunki realizacji zdefiniowanych priorytetów.

Nadzór nad realizacją niniejszego Programu sprawuje Prezydent Miasta Przemyśla, koordynatorem odpowiedzialnym za monitoring jest Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych.

Realizacja Programu monitorowana będzie raz do roku (nie później niż do końca I kwartału następnego roku). Przedmiotem ewaluacji będą wybrane wskaźniki efektów realizacji założonych priorytetów. Ponadto ocena realizacji Programu zostanie dokonana na podstawie rocznych sprawozdań sporządzonych w oparciu o informacje otrzymane od współdziałających realizatorów i partnerów.

8. Podstawowe dane o niepełnosprawności

Stopnie niepełnosprawności - wyróżniamy trzy stopnie niepełnosprawności:

- znaczny stopień niepełnosprawności to stan, w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu, jest niezdolna do pracy albo jest zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymaga w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- umiarkowany stopień niepełnosprawności to stan, w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu, jest niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymaga czasowej lub częściowej pomocy w celu pełnienia ról społecznych,
- lekki stopień niepełnosprawności to stan, w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu powodującą w sposób istotny obniżoną zdolność do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się rekompensować przy pomocy przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych lub środków technicznych,

Niepełnosprawność u osób do 16 roku życia występuje jeżeli mają one naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodująca konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Orzeczenia określające stopień niepełnosprawności wydają powiatowe i wojewódzkie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności.

Orzecznictwo o niezdolności do pracy - obok orzecznictwa o niepełnosprawności funkcjonuje dla celów rentowych orzecznictwo o niezdolności do pracy, a także orzecznictwo o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

Pierwsze prowadzą lekarze orzecznicy oraz komisje lekarskie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast lekarz rzeczoznawca Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego orzeka o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy osób w gospodarstwie rolnym.

W ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyjmuje się inną definicję osoby zawodowo niepełnosprawnej, stosowanej dla celów ubezpieczeniowych i rentowych. Głównym kryterium w tej definicji jest niezdolność do pracy.

Niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowa utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

W przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, orzeka się niezdolność do samodzielnej egzystencji, w tym przypadku przysługuje zasiłek pielęgnacyjny.

Symbol przyczyny niepełnosprawności - zawarty jest w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień, odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka.

Symbole przyczyny niepełnosprawności :

1. 01-U - upośledzenie umysłowe,
2. 02-P - choroby psychiczne,
3. 03-L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
4. 04-O - choroby narządu wzroku,
5. 05-R - upośledzenie narządu ruchu,
6. 06-E - epilepsja,
7. 07-S - choroby układu oddechowego i krążenia,
8. 08-T - choroby układu pokarmowego,
9. 09-M - choroby układu moczowo – płciowego,
10. 10-N - choroby neurologiczne,
11. 11-I - inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwionośnego.

Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej jednak niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenia funkcji organizmu.

Rodzaje niepełnosprawności -rozdzielamy następujące rodzaje niepełnosprawności:

- obniżona sprawność sensoryczna (zmysłowa) – brak, uszkodzenie lub zaburzenie funkcji analizatorów zmysłowych (są to m.in. osoby niewidome, niedowidzące, głuche, niedosłyszące, z zaburzeniami percepcji wzrokowej i słuchowej),
- obniżona sprawność intelektualna – upośledzenia umysłowe, demencja starcza,
- obniżona sprawność funkcjonowania społecznego – zaburzenia równowagi nerwowej, emocjonalnej oraz zdrowia psychicznego,
- obniżona sprawność komunikowania się – utrudniony kontakt słowny (zaburzenia mowy, autyzm),
- obniżona sprawność ruchowa – osoby z dysfunkcją narządu ruchu (wrodzoną lub nabytą),
- mózgowie porażenie dziecięce,
- obniżona sprawność psychofizyczna z powodu chorób somatycznych – np. nowotwory, guz mózgu, cukrzyca,).

Przyczyny niepełnosprawności - najczęstsze przyczyny niepełnosprawności:

1. Wady wrodzone
2. Choroby przewlekłe (80%)
3. Nagłe - wypadki, urazy, zatrucia

Grupy inwalidzkie - do 1998 r. istniały Komisje Inwalidztwa i Zatrudnienia, ich orzeczenia są aktualne przez okres na jaki zostały wydane. Osoby niepełnosprawne KIZ-y zaliczały do jednej z trzech grup inwalidzkich :

1. I grupa - jest równoznaczna ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
2. II grupa - jest równoznaczna z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
3. III grupa - jest równoznaczna z lekkim stopniem niepełnosprawności.

9. Realizacja Miejskiego Programu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w latach 2003 – 2008.

Zgodnie z treścią art. 35 a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2008r Nr 14, poz. 92 z późn.zm) samorzady powiatowe winny opracować programy działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2003 r. Rada Miejska w Przemyślu przyjęła Miejski Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych obejmujący lata 2003 - 2008, którego celem było rozwiązywanie problemów niepełnosprawnych mieszkańców miasta Przemyśla.

Program obejmował działania w obszarach: zadań ogólnych, likwidacji barier architektonicznych i transportowych, rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz praw osób niepełnosprawnych.

Zadania zawarte w Programie były przedmiotem działań zarówno Gminy Miejskiej Przemyśl, jej jednostek organizacyjnych jak i organizacji pozarządowych.

1. Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Przemyślu ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazywanych corocznie algorytmem i dzielonych na zadania uchwałami Rady Miejskiej w Przemyślu.

a. Likwidacja wszelkich przeszkód uniemożliwiających samodzielne, sprawne i aktywne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w ich najbliższym otoczeniu, w domu i w rodzinie realizowana była ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach zadania dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

W latach 2003 – 2008 w ramach tego zadania skorzystało w formie dofinansowania do wysokości 80% kosztów przedsięwzięcia 261 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę 1.804.043 zł, średnio 1 osoba niepełnosprawna uzyskiwała pomoc finansową w wysokości ok. 7 tys. zł. W ramach tego zadania dokonano przystosowania dla potrzeb osób niepełnosprawnych łazienek i sanitariatów lub adaptacji pomieszczeń na ich budowę w przypadku ich braku, dofinansowanie zakupu i montażu urządzeń i akcesoriów sanitarnych, montaż uchwytów, poszerzenie otworów drzwiowych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zakup i montaż piecyków gazowych, wykonanie i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnych i central-

nego ogrzewania, wykonanie posadzek antypoślizgowych, likwidacja progów oraz poprawa oświetlenia mieszkań osobom niedowidzącym.

W przypadku likwidacji barier w komunikowaniu się zrealizowano dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego i urządzeń do poprawy komunikacji osób niepełnosprawnych z otoczeniem. Wnioski dotyczyły przede wszystkim komputerów z łączem internetowym, a także telefonów z programem mówiącym dla osób niewidomych i niedowidzących, faksów dla głuchoniemych.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się w latach 2003 – 2008 dofinansowanie otrzymało 450 osób na łączną kwotę 958.861,- zł; średnio 2.130,- zł na 1 osobę.

W ramach likwidacji barier technicznych dofinansowano zakup sprzętu i urządzeń umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie codziennych, podstawowych czynności życiowych. Pomoc finansową otrzymało 45 osób na kwotę 156.846,- zł, średnio 3.485,- zł na 1 osobę. W większości były to łóżka ortopedyczne sterowane elektronicznie, podnośniki dla osób leżących, schodolazy dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

b. Likwidacja wszelkich przeszkód uniemożliwiających samodzielne, sprawne i aktywne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

W ramach likwidacji wszelkich barier uniemożliwiających samodzielne i sprawne funkcjonowanie na terenie miasta w latach 2003 – 2008 przeprowadzono szereg prac związanych z remontem ulic i chodników. Polegały one na obniżeniu nawierzchni chodników, likwidacji progów na skrzyżowaniach i przejściach dla pieszych.

Kolejnym ważnym przedsięwzięciem było wprowadzenie sygnalizacji dźwiękowej przy sygnalizacji świetlnej dla osób niewidomych i niedowidzących.

Nastąpiła również poprawa możliwości dostępu osób niepełnosprawnych do budynków i obiektów użyteczności publicznej, takich jak: szpitale, przychodnie lekarskie, poradnie, inne placówki leczniczo – rehabilitacyjne oraz do instytucji, które realizują zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.

W zakresie likwidacji barier nie wszystko udało się zrealizować. Wpływ na ten stan rzeczy miały ograniczone możliwości finansowe oraz rozległe potrzeby w tym zakresie.

Wiele bocznych ulic i chodników jest nadal w złym stanie technicznym, co utrudnia sprawne przemieszczanie się osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządów ruchu i wzroku.

c. Zaopatrzenie osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

W ramach zadania zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze osoby niepełnosprawne w większości ubiegały się o pomoc finansową przy zakupie aparatów słuchowych. Ponadto wnioski dotyczyły dofinansowania zakupu protez kończyn dolnych i górnych, protez piersi, oczu, indywidualnych przedmiotów pionizujących, wózków inwalidzkich, obuwia ortopedycznego, pielucho-majtek.

Osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności otrzymywały dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny. Wysokość dofinansowania wynosiła do 60% kosztów zakupu tego sprzętu, nie więcej jednak niż do wysokości pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Ze względu na niewystarczającą ilość otrzymywanych środków z PFRON nie pokrywającą potrzeb osób niepełnosprawnych w tym zakresie przyjęto określone limity wysokości dofinansowania na poszczególne rodzaje sprzętu rehabilitacyjnego, tj.:

- wanna z funkcją hydromasażu - 2.000,- zł,
- panel - „ - - 1.500,- zł,
- mata ozonowa - 1.000,- zł,
- bieżnia rehabilitacyjna - 1.000,- zł,
- rower rehabilitacyjny - 800,- zł.

Najwięcej osób uzyskało dofinansowanie do zakupu rowerów rehabilitacyjnych, wanien i paneli z funkcją do hydromasażu, mat ozonowych oraz różnych indywidualnych urządzeń do prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych.

W latach 2003 – 2008 na zaopatrzenie osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dofinansowanie uzyskało 1.814 osób na kwotę 1.840.209,- zł., w tym dzieci i młodzież niepełnosprawna – 308 osób na kwotę 444.150,- zł.

d. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych – zadanie to realizowane było poprzez organizację imprez kulturalno – sportowo – turystyczno – rekreacyjnych przez organizacje pozarządowe zrzeszające osoby niepełnosprawne.

Do organizacji, które w sposób znaczący działały na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Miasta Przemysła należy:

- 1) Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem – Biuro Porad Obywatelskich CIS
- 2) Polski Związek Niewidomych,
- 3) Przemyski Klub Sportu i Rekreacji Niewidomych i Słabowidzących „Podkarpacie”,
- 4) Polski Związek Głuchych,

- 5) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków,
- 6) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- 7) Towarzystwo Pomocy im. Brata Alberta,
- 8) Klub Kobiet po Mastektomii „Amazonki”,
- 9) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
- 10) Stowarzyszenie Wspierania Niesłyszących,
- 11) Zgromadzenie Braci Albertynów,
- 12) „Caritas” Archidiecezji Przemyskiej.

Zorganizowano różnego rodzaju imprezy sportowo – kulturalno – rekreacyjno – turystyczne, które dofinansowano ze środków PFRON do wysokości 60% kosztów przedsięwzięcia. W większości były to wycieczki krajoznawczo – wypoczynkowe, pielgrzymkowe, imprezy sportowe, turnieje szachowe oraz imprezy okazjonalne jak: Międzynarodowy Dzień Dziecka, Dzień Głuchego, Dzień Niewidomego itp.

W latach 2003 – 2008 dofinansowano ze środków PFRON 111 imprez na kwotę 329.537,- zł., w których uczestniczyło około 4.500 osób niepełnosprawnych, w tym 1.000 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

e. Turnusy rehabilitacyjne

W ramach dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych do uczestnictwa w 14 dniowych turnusach rehabilitacyjnych w latach 2003 – 2008 wzięło udział 3.293 osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami na kwotę 1.907.561,- zł., w tym 1.020 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej na kwotę 607.662,- zł.

Bardzo duży wpływ na wybór miejscowości, rodzaju lub terminu turnusu miały ceny turnusów rehabilitacyjnych. Średnie dofinansowanie dla jednej osoby niepełnosprawnej wyniosło 650,- zł, dla dziecka niepełnosprawnego 730,- zł, natomiast dla opiekuna osoby i dziecka niepełnosprawnego 480,- zł. Całkowity koszt pobytu osoby niepełnosprawnej (dziecka niepełnosprawnego) wahał się od kilkuset do nawet 2.000 zł (w niektórych miejscowościach nadmorskich w sezonie letnim).

Większość osób niepełnosprawnych uczestniczyła w turnusach usprawniająco - rekreacyjnych w górskich i nadmorskich miejscowościach uzdrowiskowych.

Osoby niepełnosprawne uczestniczyły także w turnusach rehabilitacyjnych organizowanych dla następujących grup:

- z dysfunkcją narządu ruchu,
- z dysfunkcją narządu wzroku,

- z dysfunkcją narządu słuchu,
- z upośledzeniem umysłowym,
- ze schorzeniami układu krążenia,
- innymi dysfunkcjami lub schorzeniami.

Turnusy rehabilitacyjne organizowały także organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych dla swoich członków tj. Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem, Polski Związek Niewidomych, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Polski Związek Głuchych, Związek Inwalidów, Emerytów i Rencistów, Towarzystwo Pomocy im. Brata Alberta, Klub Kobiet po Mastektomii „Amazonki”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Stowarzyszenie Wspierania Niesłyszących, Zgromadzenie Braci Albertynów.

f. Działalność warsztatów terapii zajęciowej

Na terenie Gminy Miejskiej Przemyśl funkcjonują 2 warsztaty terapii zajęciowej, w których objęto terapią zajęciową i rehabilitacją 55 osób niepełnosprawnych tj :

- WTZ prowadzony przez Spółdzielnię Niewidomych „START” w Przemyślu przy ul. Batorego 22, w którym terapią zajęciową objętych było 35 osób niepełnosprawnych,
- WTZ prowadzony przez Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie w Przemyślu, przy ul. Lelewela 8a, w którym uczestniczyło w terapii zajęciowej 20 osób niepełnosprawnych.

W latach 2003 – 2006 warsztaty terapii zajęciowej były finansowane w całości ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Zgodnie ze zmianą ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w roku 2007 wtz-y finansowane były w 95% przez PFRON, natomiast 5% pochodziły ze środków samorządu. W roku 2008 ze środków PFRON finansowane było 90% kosztów działalności warsztatu, a pozostałe 10% przez samorząd lokalny.

W latach 2003 - 2008 na finansowanie 2 warsztatów terapii zajęciowej ze środków PFRON przeznaczono kwotę 4.322.622,- zł, natomiast 118.862,- zł dofinansowała Gmina Miejska Przemyśl.

Tabela 1. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w latach 2003 – 2008.

	Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
		ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł
1.	Dofinansowanie do pobytu na turnusach rehabilitacyjnych	520	269	594	320	587	335	502	300	555	337	535	345
	w tym: dzieci i młodzież	143	77	190	106	206	122	169	104	180	114	132	86
2.	Dofinansowanie barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych	35	285	33	332	25	191	46	425	47	356	75	214
		54	78	69	147	74	198	68	201	67	127	118	208
	razem	-	-	3	4	1	1	6	13	13	79	22	59
	w tym: dzieci i młodzież	7	34	19	87	13	60	22	139	21	109	42	129
3.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	120	136	267	254	371	247	369	438	303	330	384	435
	w tym: dzieci i młodzież	23	40	37	73	25	45	56	101	74	87	93	99
4.	Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki	10	30	14	68	19	48	19	55	23	64	26	66
	w tym: dzieci i młodzież	3	13	4	32	2	17	4	18	7	22	5	10
5.	Dofinansowanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej	2/55	671	2/55	738	2/55	738	2/55	738	2/55	701	2/55	738
	Razem:	-	1.469	-	1.863	-	1.758	-	2.171	-	1.994	-	2.065

2. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w latach 2003 – 2007 realizowane były przez Powiatowy Urząd Pracy i Wydział Spraw Społecznych i Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Przemyślu, od 2008r roku zadania te realizuje w całości Powiatowy Urząd Pracy w Przemyślu.

W latach 2003-2005 w ramach rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych realizowane były następujące zadania :

- zwrot kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne,
- finansowanie kosztów szkoleń,
- pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej.

Zwrot kosztów wynagrodzeń uzyskali pracodawcy za 68 pracowników niepełnosprawnych na łączną kwotę 595.171,- zł, 8 osób niepełnosprawnych uzyskało pożyczkę na rozpoczęcie działalności gospodarczej na kwotę 231.000,-zł, sfinansowano ze środków PFRON koszty szkoleń dla 112 osób na kwotę 95.660,- zł.

Nowelizacja ustawy wprowadziła możliwość finansowania ze środków m.in. zadań :

- jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej,
- zwrot wydatków na instrumenty rynku pracy,
- zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy,
- dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego.

W latach 2006 – 2008 przyznano jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej 4 osobom niepełnosprawnym na kwotę: 162.040,- zł, szkolenia sfinansowano dla 51 osób na kwotę 94.099,- zł.

Na staże 12-stu osób niepełnosprawnych w ramach zwrotu wydatków na instrumenty rynku pracy wydano kwotę 79.225,- zł, zwrócono koszty wynagrodzeń dla 2 osób na kwotę 20.635,- zł, przyznano dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego 1 osobie na kwotę 3.350,-zł.

Tabela 2. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych w latach 2003 – 2008.

	Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej	2003		2004		2005		2006		2007		2008	
		ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł	ilość	kwota w tys zł
1.	Zwrot kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne	36	348	24	180	8	67	0	0	0	0	2	21
2.	Finansowanie kosztów szkoleń	35	26	36	28	41	41	19	28	21	33	11	34
3.	Pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej	2	65	3	79	3	87	0	0	0	0	0	0
4.	Jednorazowe dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej	0	0	0	0	0	0	0	0	2	78	2	84
5.	Zwrot wydatków na instrumenty rynku pracy	0	0	0	0	0	0	0	0	3	13	9	66
6.	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	282
7.	Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
	Razem :	73	439	63	287	52	195	19	28	26	124	32	490
	Ogółem; rehabilitacja zawodowa i społeczna	x	1.908	x	2.150	x	1.953	x	2.198	x	2.118	x	2.555

Tabela 3. Wykorzystanie środków PFRON w ramach programu „Wyrównywania różnic między regionami” w latach 2003 – 2008.

Lp	Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	Tworzenie miejsc Pracy	224.658	111.096	138.000	182.065	28.126	36.129
2	Likwidacja barier	179.400	41.030	273.450	31.741	78.000	-
Razem :		404.058	152.126	411.450	213.806	106.126	36.129

3. Współpraca z podmiotami w zakresie koordynacji i wymiany informacji służących działaniom skierowanym do osób niepełnosprawnych w obszarze potrzeb społecznych tych osób oraz przestrzegania praw im przysługujących.

Jedną z zasadniczych tendencji współczesnej polityki społecznej i funkcjonowania administracji publicznej jest zwiększająca się współpraca władz publicznych z organizacjami pozarządowymi. Zakres dziedzin, w których organizacje pozarządowe odgrywają znaczącą bądź uzupełniającą rolę stale się poszerza. W Polsce współpraca administracji publicznej z sektorem pozarządowym uregulowana jest przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003r. Nr 96, poz. 873 z późn.zm).

Zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej, leczniczej i społecznej realizowane były na zlecenie PFRON i samorządu przez organizacje pozarządowe takie jak: stowarzyszenia, związki, izby oraz organizacje pracodawców i pracobiorców o charakterze ogólnokrajowym w szczególności działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Miejskiej Przemyśl współpracowały z organami administracji samorządowej poprzez:

- uczestnictwo w pracach Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych,
- indywidualne spotkania przedstawicieli administracji samorządowej i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z przedstawicielami organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ponadto organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych uzyskiwały ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dofinansowanie podejmowanych przedsięwzięć w ramach uczestnictwa w programach celowych, takich jak „Partner” oraz realizowanych przez organizacje pozarządowe imprez typu: „Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych”

W ramach przestrzegania praw osób niepełnosprawnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu w latach 2007 – 2008 z inicjatywy Stowarzyszenia Przyjaciół Integracji z siedzibą w Warszawie włączył się do działań kampanii parkingowej organizowanej pod hasłem „Czy naprawdę chciałbyś być na naszym miejscu ?”.

Celem Kampanii było informowanie społeczeństwa o potrzebach osób niepełnosprawnych, w szczególności o potrzebach wynikających z utrudnień w poruszaniu się oraz zmiany prawa odnośnie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

W ramach kampanii na największych parkingach miasta Przemyśla przeprowadzono rozpowszechniano przekazane przez Stowarzyszenie ulotki promocyjne przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemyśle zajmujących się na co dzień pomocą osobom niepełnosprawnym. Akcją objęto następujące parkingi: przy Centrum Handlowe „ECHO”, supermarkecie „BILLA” oraz na ul. Ratuszowej, Grodzkiej i Sportowej.

Ulotki promocyjne przekazano również do rozpowszechnienia przez Straż Miejską, Zarząd Dróg Miejskich oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych tj.: Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem.

Prowadzone kampanie przyczyniły się w dużym stopniu do zmiany przepisów poprzez zwiększenie wysokości mandatów za zajmowanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.